

Työllisyyspalveluiden pesulapalvelut ja Vantaan ruoka-avun logistiikkavarasto

VD/8490/10.03.02.10/2014

HN/AT/IL/VU/MT/LL

TILAN VUOKRAAMINEN VTK OY:LTÄ

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala on yhdessä tilakeskuksen kanssa valmistellut toimitilan vuokraamista Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy:ltä työllisyyspalveluiden pesulapalveluiden (Reeli) ja kuntalaispalveluiden ruoka-avun logistiikkavaraston käyttöön. Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2014–2023 mukaan pesulapalveluissa hyödynnetään kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen yrityksen tarjoamia palveluja.

Tarkoitusta varten remontoidaan ja varustellaan toimitilat osoitteessa Halmekuja 2 sijaitsevasta teollisuuskiinteistöstä (Soliferin kiinteistö). Pesulapalveluiden käyttöön tuleva pinta-ala on 828,5 m² ja ruoka-avun logistiikkavaraston 601,5 m². Molempia toimintoja varten on varattu yhteisiä toimisto- ja sosiaali-tiloja (sisältyvät jyvitettyinä edellisiin neliömääriin) kahteen eri kerrokseen. Tilakeskuksen laatimat tarveselvitys- ja hankesuunnitelmadokumentit ovat liitteinä 1 ja 2.

Vuokrasopimus laaditaan toistaiseksi. Aikaisin irtisanomisajankohta on kuuden vuoden kuluttua vuokrasopimuksen aloituspäivämäärästä lukien. Vuokrasopimuksen päättämisestä voidaan tarvittaessa neuvotella erikseen kolmen vuoden vuokra-ajan jälkeen. Vuokra sisältää kiinteistösähkön ja lämmityksen. Käyttäjä maksaa pesulan osalta veden ja molempien tilojen osalta käyttämänsä sähkön. VTK Oy voi ostaa pesulan koneet ja vuokrata ne käyttäjälle. Koneiden korjaus- ja huoltovastuu on käyttäjällä. Mikäli koneita joudutaan uusimaan, vaikuttaa se vuokraan tehdyn investoinnin mukaisesti.

TYÖLLISYYSPALVELUIDEN PUHTAUSPALVELUT (REELI)

Puhtauspalvelun toiminta-ajatuksena on tuottaa kaupungin sisäistä tekstiilien pesu- ja korjauspalvelua ensi vaiheessa sivistystoimen varhaiskasvatuksen tarpeisiin. Kaupunginjohtaja asetti 12.12.2012 poikkihallinnollisen työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet alentaa siivous- ja laitoshuollon (puhtauspalveluiden) kustannuksia nykytasosta. Vuoden 2011 päivähoiton kuusikkovertailun mukaan Vantaan päivähoiton puhtauspalveluiden kustannukset olivat 25 prosenttia korkeammat kuin keskimäärin kuusikkokunnissa. Poikkihallinnollisen työryhmän selvityksessä kartoitettiin puhtauspalvelujen palvelusisältöjen osalta mahdollisuudet uudelleenorganisointiin kustannusten alentamiseksi. Erityisesti tutkittiin yhteistyömahdollisuudet työllisyyspalveluiden ja varhaiskasvatuksen välillä liinavaatehuollon uudelleenorganisoinniksi päiväkodeissa. Selvitys ulottui myös sosiaali- ja terveystoimen vanhus- ja vammaispuhtauspalvelujen vastaaviin tarpeisiin. Työryhmän tehtävänä oli myös selvittää kaupungin korjaustoiminnan, pienkorjaustarpeiden sekä vaatehuollon organisoinnista kaupunkitasolla niin, että toiminta perustuu pääsääntöisesti työllisyyspalveluiden toimintaan. Lisäksi työryhmä selvitti mahdollisuudet perustaa sosiaalinen tai yhteiskunnallinen yritys tässä kohdassa kuvatun toiminnan toteuttamiseksi.

Työryhmä esitteli raporttinsa kaupunginjohtajalle 2.9.2013. Neljästä vaihtoehtoisesta skenaariosta työryhmä esitti pyykkihuollon toteuttamistavaksi 1-2 keskitettyä pesulaa, joissa yhdistellään kuntouttavan työtoimintaan, työkokeiluun, palkkatukityöhön ja oppisopimukseen perustuvia toimintamalleja. Tällainen kokonaan keskitetty malli voidaan toteuttaa portaittain aloittamalla varhaiskasvatuksen pyykkihuollosta.

Tämän jälkeen työtä jatkettiin työllisyyspalvelujen tulosalueen johdolla niin, että mukana oli varhaiskasvatuksen ja konserni- ja asukaspalveluiden talous- ja hallintopalvelut, joka vastaa kyseessä olevan toiminnan ostamisesta kaupungille. Puhtautta Vantaalle selvitystyö toteutettiin 1.2.–31.8.2014 ESR-lump sum -rahoituksen turvin ja selvitystyön tuloksena tarkentui pesulatoiminnan perustamisen toimintasuunnitelma. Tarkoituksena on perustaa työllisyyttä edistävää puhtauspalvelutoimintaa, jossa alkuvaiheessa keskitytään pesulatoimintaan ja korjauksiin. Toimintaa laajennetaan vaiheittain laitoshuoltoon ja kiinteistönhuoltoon siten, että asiakkaat voivat kouluttautua kyseessä oleviin ammatteihin. Toiminnan alkuvaiheessa selvitetään mahdollisen ESR-rahoituksen avulla, voidaanko mallin pohjalta toteuttaa sosiaalisin perustein toimiva yritys.

Toteuttamistavan hyötyihin lukeutuu muun muassa vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllisyyspolkujen vahvistuminen, heidän kouluttamisensa pesulatoiminnan, laitoshuoltotoiminnan ja muun vastaavan toiminnan tehtäviin ja siihen liittyvä osaamisen kehittäminen. Myös edellä mainittuihin kohtiin ja niiden tarvitsemiin tukitoimintoihin haetaan ESR-hanketta. Pesulatoiminta mahdollistaa päiväkotien pyykinpesu- ja vaatehuollon tilojen investointien tason laskun siten, että jatkossa joka päiväkotiin ei tarvitse rakentaa enää omaa pesutilaa. Lisäksi tavoiteltavana hyötynä on pyykinhuollon kokonaiskustannuksien lasku sekä koko pyykinhuollon prosessin selkiyttäminen ja laadun paraneminen.

Kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavia tekijöitä ovat päivittäin pestävän pyykin määrä ja pesun laatu, tilojen koko, pesulan työvälineet, tarvikkeet ja käyttökulut, logistiikan kustannukset sekä henkilöstöresurssit. Toiminnan jatkuessa pidempään muodostuu myös välineistön huolloista ja uudistamistarpeista kuluja. Pesulan ensisijaisena rahallisena tulostavoitteena on omien kustannusten kattaminen kaupungin sisäisellä laskutuksella siten, että myös satunnaisesti ilmenevistä kaluston uudistustarpeista ja korjauksista pystytään suoriutumaan. Sivistystoimi rahoittaa alkuvaiheessa pesulatoimintaa enintään 600 000 eurolla vuodessa, joka kattaa pääsääntöisesti pitkän pyykin eli lakanapyykin, jonka mukaan kyseessä oleva laskelma on tehty. Vuosi 2017 on ensimmäinen vuosi, jolloin tuotot ovat suuremmat kuin menot. Tämä johtuu siitä, että silloin pyykinhuolto on siirtynyt pääsääntöisesti porrastetusti Vantaasta työllisyyspalveluiden pesulatoimintaan. Pesulatoiminta aloittaa toimintansa tilojen valmistuttua 1.6.2015 lukien ja vuoden 2015 arvioidut kokonaiskulut ovat 380 665 euroa ja tulot 137 978 euroa.

Työllisyyspalveluiden pesulatoiminnasta on liiketoimintasuunnitelma liitteenä 3.

VANTAAN RUOKA-AVUN LOGISTIIKKAVARASTO

Keväällä 2013 kaupunginhallituksen yleisjaostolle tehty taustaselvitys vantaalaisesta ruoka-aputoiminnasta ja toimijoista osoitti, että nykyinen toiminta on hyvin hajanaista ja epävakaa pohjalla toimijoiden vaihtuessa tai lopetettua toimintansa. Kuntalaispalvelut teki selvityksen Vantaan ruoka-aputoimijoiden tilasta (Selvitys ruoka-aputoimintaan liittyvästä kokonaisuudesta 10.6.2013).

Vantaan kaupunki ja Vantaan seurakuntayhtymä ryhtyivät selvittämään, voisiko kaupungin ja seurakuntien asukastilojen ympärille rakentaa ja rakentua uudenlaista toimintaa, jossa kaupoista saadun hävikkiruuan ruoka-apuna tai aterioina jakamisen lisäksi määrätietoisesti vahvistettaisiin asiakkaiden ja vapaaehtoisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, tuettaisiin oman elämän hallinnan ja hyvinvoinnin lisääntymistä ja rakennettaisiin uudenlaisia työllisyyspolkuja. Ruoka vetäisi ihmisiä mukaan toimintaan. Asukaspalveluiden ja Vantaan seurakuntayhtymän edustajat kävivät Saksassa tutustumassa kesällä 2013 Berliner Tafel -konseptiin, joka toimii keskeisenä Yhteinen pöytä -mallin esikuvana.

Yhteisen pöydän tavoitteena on

1. aktivoida kansalaistoimintaa yhdessä yhdistysten, seurakuntien ja kaupungin asukastilojen kanssa tarjoten samalla ruoka-apua saaville ja vapaaehtoisille voimaantumisen ja tekemisen paikkoja ja palveluneuvontaa (mm. jalkautunut sosiaalityö, velkaneuvonta, päihdetyö, terveysneuvonta jne.).
2. vähentää ruokahävikkiä kaupoista ja ateriapalveluista
3. työllistää syrjäytymisuhan alla olevia
4. auttaa Vantaan ruokaa jakavia järjestöjä logistiikan ja tilojen suhteen.

Ajalla 1.1.–30.9.2014 on tehty Yhteinen pöytä -ESR-selvityshanke. Suunnittelua jatketaan projektikoordinaattorin ja ohjausryhmän toimesta toukokuun 2015 loppuun saakka. Uuden rakennerahastokauden mukainen ESR-rahoituksen hakemus on jätettävä ELY-keskukseen viimeistään 15.2.2015. Päätös ESR-rahoituksen saannista tulee loppukevällä 2015. ESR-projektin kesto olisi sitten kolmivuotinen päättyen kevääseen 2018.

Kuntalaispalveluiden tulosalue tulee olemaan projektissa päähakijana ja omarahoitusosuuden antajana ja toiminnassa mukana on Vantaan seurakuntayhtymä. Jos ESR-rahaa ei jostain syystä saataisikaan, mainitut tahot varaavat budjetteihinsa minimiosuudet logistiikkavaraston vuokriin ja jakeluautoon, joilla Halmekuja 2:n logistiikkakeskus Havukoskella saadaan toimimaan. ELY-keskuksen tulokannan mukaan toimintaa on pyritettävä palkattujen lisäksi pääosin vapaaehtoisvoimin, sillä kansalaistoiminnan kehittäminen on projektin päätavoite. Projektin tarkoituksena on silti myös työllistää 16 ihmistä vuodessa (8 henkilötyövuotta), koska ruoka-apulogistiikkavarastossa ja

kansalaistoiminnassa on tähän sopivaa työtä tarjolla. Tässä tehdään yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa.

Ruoka-avun tarve lisääntyy jatkuvasti. Kuntalaispalvelut haluaa edelleen avustaa pieniä ruokaa jakavia järjestöjä. Yhteinen pöytä -projektin yhteisen organisoinnin, tilojen ja logistiikan kautta järjestöjen resursseja säästyy ydintoimintaan. Yksittäisillä ruoka-aputoimijoilla on suuri tarve logistiikkakeskukselle kylmäautoineen ja -tiloineen: kylmäketjun katkeaminen on elintarvikehygieniariski, jota ei voida ottaa. Varsinainen ruoan jakelu ja ruokailu tapahtuu näiden yhdistysten ja seurakuntien sekä kaupungin asukastilojen toimesta eri puolilla Vantaata. Halmekuja 2:n logistiikkavarastolle ei tule leipäjonoa eikä muutakaan ruoanjakoa.

Vastauksena tarpeeseen kuntalaispalvelut ja seurakuntayhtymä ovat liisanneet kylmäkuljetusauton järjestöjen käyttöön 1.10.2014 alkaen toistaiseksi Yhteisen pöydän pilottina. Järjestöt ovat tarttuneet mahdollisuuteen ja auton ajovuoroja on käytetty runsaasti jo syksyllä 2014. Työllisyyspalvelut työllistävät jakeluautoon kuljettajan aina puoleksi vuodeksi kerrallaan. Auton hallinta on projektilla.

Toisena projektin hyvin onnistuneena pilottina aloitettiin elokuussa 2014 Vantti Oy:n lämpimän kouluruoan jakelukokeilu, jota Yhteinen pöytä koordinoi. Vantti antaa ruoan, Yhteisen pöydän jakeluauto kuljettaa sen ja kolme yhdistystä ja yksi kaupungin asukastila jakavat sen vantaalaisille. Ruokailijoita pilotissa on päivittäin noin pari sataa. Jakelu jatkuu toistaiseksi.

Yhteisen pöydän verkosto on jo nyt laaja sisältäen Vantaan seurakunnat, kymmenkunta ruokaa jakavaa vantaalaista järjestöä ja kaupungin asukastilat henkilöstöineen sekä lisäksi monenlaisia sidosryhmiä ammattikorkeakoulujen opiskelijoista ja sosiaalipolitiikan yliopistotutkijoista yritysmaailmaan. Projekti on ajan hermolla: sekä ruokahävikki ekologisenä ongelmana että syrjäytyneiden leipäjonot sosiaalipoliittisena ongelmana ovat ajankohtainen puheenaihe sekä mediassa että laajemmin yhteiskunnassa.

Myös vantaalaiset kaupat ovat lähteneet mukaan projektiin ja jo 35 kauppiasta on lupautunut alustavasti toimittamaan jatkossa hävikkiruokaa. HOK-Elannon, Suomen Lähikauppa Oy:n ja joidenkin K-Citymarkettien lahjoittaman ruoan välivarastointiin tarvitaan Halmekuja 2:n logistiikkakeskuksen varasto ja kylmätilat, ennen kuin ruoka saadaan toimitetuksi kohteisiinsa. Logistiikkavarasto mahdollistaa myös suurempien erien vastaanottamisen elintarviketeollisuudelta. Tämä ei ole ollut tähän saakka ruoka-aputoimijoille mahdollista.

ESR-rahoituksen flat rate -säädökset vaativat hakemaan vuokrat ulkoisena eli alvillisena. ESR-tuen jälkeen jää Halmekuja 2:n logistiikkakeskuksen alvillisen vuokran omavastuuosuus 25 % maksettavaksi siten, että kustannus kaupungille on 34 953 euroa vuodelle 2015. Jos ESR-tukea ei saada, logistiikkakeskuksen vuokra kaupungille sisältää alvittomat vuokratulot kokonaisuudessaan eli 110 356 euroa vuodelle 2015.

Jos ESR-rahoitus saadaan, ruoka-avun logistiikkakeskuksen toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ja toimintakulut kuuluvat tuen piiriin. Jos Halmekuja 2:n ruoka-avun logistiikkakeskuksen toiminnan vuosittaiset kulut jäävät kaupungin maksettavaksi, ne ovat minimilaskelmassa alvittomina noin 36 000 €/v. Seurakuntayhtymä maksaa silloin toiminnanjohtajan ja logistiikkavastaavan kuluineen (noin 83 000 euroa/v), vaikka he ovat kaupungin palkkaamat.

Yhden leasing-jakeluauton kuukausivuokra on 1 250 euroa, joka sisältää polttoaineen, vakuutukset, verot ja huollot. Seurakuntayhtymä maksaa auton leasing-hinnasta 40 % ja kaupunki 60 %, joten kaupungin osuus vuodessa on 9 000 euroa. Yhden auton vuokrausta jatketaan joka tapauksessa vuoden 2015 ajan.

Kuntalaispalvelut on esittänyt varattavaksi vuoden 2015 irtaimistomäärärahaan Yhteinen Pöytä -projektin kaluste- ja laitekuluihin 50 000 euroa.

Ilman ESR-rahoitusta kokonaiskustannus kaupungille on ensi vuonna (Halmekuja 2:n vuokra, yksi leasing-auto ja toiminnan minimikulut) yhteensä 155 356 euroa. Seurakuntayhtymä osallistuu auton vuokraukseen ja kahden ihmisen palkkaukseen 89 000 euron summalla.

Yhteinen pöytä -projektin investointilaskelmat ESR-rahoituksen kanssa ja ilman sitä 2015–2020 ovat liitteenä 4.

Kaupunginhallitus 17.11.2014 § 14

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja va:n esitys:

Päätetään hyväksyä työllisyyspalveluiden pesulapalvelujen ja Vantaan ruoka-avun logistiikkakeskuksen tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat.

Käsittely:

Kuntalaispalveluiden johtaja Iiris Lehtonen ja työllisyyspalveluiden johtaja Anu Tirkkonen selostivat asiaa kokouksen alussa. Lisäksi projektipäällikkö Kari Ahlström ja projektikoordinaattori Hanna Kuisma olivat kokouksen alussa paikalla vastaamassa kysymyksiin.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Anitta Orpana ja kaupunginlakimies Kai Ketelimäki poistuivat yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Tarveselvitys ja hankesuunnitelma: Työllisyyspalveluiden pesulapalvelut Reeli
- Tarveselvitys ja hankesuunnitelma: Vantaan Ruoka-avun logistiikkavarasto
- Liiketoimintasuunnitelma - Reeli
- Investointilaskelma - Yhteinen pöytä -projekti

Täytäntöönpano: Työllisyyspalvelut, kuntalaispalvelut ja talous- ja hallintopalvelut
Tilakeskus

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Apulaiskaupunginjohtaja va. Heidi Nygren, kuntalaispalveluiden johtaja Iiris Lehtonen, puh. 040 511 6142,
työllisyyspalveluiden johtaja Anu Tirkkonen, puh. 040 547 3944, talous- ja hallintojohtaja Vesa Urtti,
puh. 0400 447 383, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi